

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 110/2022-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Jurajom Gavalcom, advokátom, Piešťanská 3, Trnava, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 5Tos/3/2022-840 z 20. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy uznesením krajského súdu, ktorým bolo rozhodované o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bol po podaní obžaloby ponechaný vo väzbe. Sťažovateľ žiada namietané uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

II.

2. Okresný súd v senáte zloženom z predsedu senátu [REDAKOVANÉ] a prísediacich [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] uznesením z 11. januára 2022 podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku ponechal sťažovateľa po podaní obžaloby pre obzvlášť závažný zločin vraždy vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a väzbu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

3. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť aj z toho dôvodu, že okresný súd rozhodol v nezákonnom zložení senátu. Krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozhodnutím dospel k záveru, že okresný súd pochybil, keďže prísediaca [REDAKOVANÉ] bola do senátu okresného súdu zaradená

až dodatkom k rozvrhu práce s účinnosťou od 17. januára 2022. Toto pochybenie posúdil podľa 189 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Ďalej uviedol, že v rámci prieskumu podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku nemohol postupovať podľa § 193 Trestného poriadku, pretože podaním sťažnosti bol vyvolaný prieskum napadnutého rozhodnutia, pri ktorom bolo zistené pochybenie okresného súdu, a preto musel podľa § 194 Trestného poriadku zrušiť uznesenie okresného súdu v celom rozsahu. Následne sa okresný súd zaoberal posúdením, či po zrušení napadnutého uznesenia je podľa povahy prejednávanej veci potrebné nové rozhodnutie. Pritom poukázal na § 238 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého o väzbe po podaní obžaloby treba rozhodnúť prednostne a urýchlene tak, aby postupom podľa § 76 ods. 3 a 4 Trestného poriadku došlo k právoplatnému rozhodnutiu o väzbe do uplynutia lehoty, ktorá by bola zákonnou alebo predĺženou lehotou väzby v prípravnom konaní (v tomto prípade do 26. februára 2022). Krajský súd uviedol, že podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku pri zrušení rozhodnutia okresného súdu môže rozhodnúť vo veci sám (apelačný princíp) alebo uložiť orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby vo veci znovu konal a rozhodol (kasačný princíp). Ďalej krajský súd uviedol, že z § 194 ods. 1 Trestného poriadku je zrejmé, že pri rozhodovaní o sťažnosti nie je všeobecne preferovaný žiaden z týchto princípov, a preto je voľba jedného z nich na úvahe súdu. K tomu uviedol, že v záujme potreby rozhodnúť urýchlene v niektorých typoch konaní § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku vylučuje kasačný postup, čo sa vzťahuje aj na rozhodovanie o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe po podaní obžaloby. Z toho krajský súd dospel k záveru, že apelačnému postupu nasvedčuje aj zásada prednosti a urýchllosti konania vo väzobných veciach.

4. K tomu krajský súd uviedol, že vzhľadom na zásadu zákazu zmeny k horšiemu mohol rozhodnúť len zhodne alebo miernejšie ako okresný súd, nemohol pristúpiť k sprísneniu väzobného stíhania napríklad rozšírením dôvodov väzby, čomu bráni § 195 ods. 1 Trestného poriadku. Preto na neverejnom zasadnutí podľa § 302 ods. 2 Trestného poriadku umožnil účasť sťažovateľovi, jeho obhajcovi a prokurátorovi, sťažovateľa vypočul a umožnil mu vyjadriť sa k dôvodnosti väzby. Na neverejnom zasadnutí 20. januára 2022 sťažovateľ odmietol vypovedať, jeho obhajca uviedol, že rozhodnutie okresného súdu je pre nezákonné zloženie senátu nulitné – neexistuje, a preto krajský súd nemôže rozhodnúť o väzbe, lebo sťažovateľovi by bolo odopreté konanie vo dvoch inštanciách a krajský súd by rozhodol ako vecne nepríslušný súd.

5. K tomu krajský súd uviedol, že keďže rozhodoval o sťažnosti, nemohol rozhodnúť ako vecne nepríslušný súd a rozhodnutie okresného súdu existuje, nie je nulitné. V opačnom prípade by okresný súd mohol znova rozhodovať o ponechaní sťažovateľa vo väzbe v zákonom zložení. Poukázal na to, že rozhodovanie vo dvoch inštanciách umožňuje druhej inštancii odstrániť nedostatky v postupe a v rozhodnutí prvej inštancie. Keďže Trestný poriadok nerozlišuje jednotlivé pochybenia prvej inštancie a pri rozhodovaní o sťažnosti ani neurčuje spôsoby ich odstránenia, ako tomu je pri úprave rozhodnutí o odvolaní, neprichádza k porušeniu zásady dvojinstančnosti konania. Pri rozhodnutí o ponechaní vo väzbe po podaní obžaloby nejde o analógiu s rozhodnutím o vzatí do väzby, keďže ide o prieskum dôvodnosti trvania väzby z úradnej povinnosti. V tejto súvislosti poukázal na to, že ak o väzbe, napríklad v odvolacom konaní rozhoduje nadriadený súd, § 185 ods. 4 Trestného poriadku pripúšťa sťažnosť len proti uzneseniu odvolacieho súdu o vzatí obvineného do väzby a pri iných typoch rozhodnutí o väzbe v odvolacom konaní

sťažnosť proti uzneseniu odvolacieho súdu nie je prípustná, a teda nie je zachovaná dvojinštančnosť rozhodovania o väzbe.

6. Krajský súd následne skúmal formálne a materiálne podmienky pre rozhodnutie o ponechaní sťažovateľa vo väzbe po podaní obžaloby a dospel k záveru, že tieto sú naplnené. Preto podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku rozhodol, že sťažovateľa ponecháva vo väzbe.

III.

7. Podľa sťažovateľa pri rozhodovaní o jeho sťažnosti boli porušené jeho základné práva tým, že v jeho veci rozhodoval okresný súd v nezákonnom zložení senátu, keď prísediaca ■■■■■ nebola rozvrhom práce určená do senátu, ktorý rozhodoval. Preto krajský súd o jeho ponechaní vo väzbe rozhodol nie ako súd, ktorý rozhoduje o sťažnosti, ale ako súd prvej inštancie, teda ako vecne nepríslušný súd, čím mu odňal právo na konanie v dvoch inštanciách a odňal ho jeho zákonnému sudcovi. K tomu uviedol, že nemožno vylúčiť, že ak by okresný súd rozhodoval v zákonnom zložení, rozhodol by v jeho prospech a neponechal by ho vo väzbe, prokurátor by možno nepodal sťažnosť, a tak by sa jeho vec ani nedostala pred krajský súd.

8. Podľa sťažovateľa krajský súd mal postupovať podľa § 194 ods. 4 Trestného poriadku a zdôrazňuje, že Trestný poriadok spája na viacerých miestach s rozhodnutím súdu v nezákonnom zložení [§ 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku] dôsledok, že na takéto rozhodnutie sa hľadá ako na nulitné, a celé konanie, ktoré viedlo k jeho vydaniu, sa musí zopakovať. Sťažovateľ z toho dospieva k záveru, že rozhodnutie okresného súdu v nezákonnom zložení senátu je nezákonné a nepoužiteľné spolu s celým konaním, ktoré mu predchádzalo. Preto mal krajský súd rozhodnutie okresného súdu zrušiť, čo platí o to viac, že bol dostatok času na nové rozhodnutie okresného súdu. Sťažovateľ poukazuje na to, že rozhodovanie veci zákonným sudcom je základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu.

IV.

9. Právo na osobnú slobodu je garantované v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného začať konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákone určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08). Článok 17 ústavy zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné osobitné ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy (analogicky napr. III. ÚS 68/08, III. ÚS 383/09). V základnom práve podľa čl. 17 je inkorporovaná aj osobitná procesná záruka na to, aby vo veci osobnej slobody, teda pri rozhodnutí o väzbe rozhodoval zákonný sudca. Preto je námietka porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru zjavne neopodstatnená.

10. Čo sa týka porušenia základného práva na osobnú slobodu, sťažovateľ porušenie tohto práva odvodzuje od toho, že okresný súd o jeho väzbe rozhodoval v nesprávnom zložení senátu, keď jedna z prísediacich do tohto senátu nebola zaradená v súlade s rozvrhom práce, s tým, že tento nedostatok nemohol byť napravený v konaní o sťažnosti ako opravnom prostriedku tak, že zrušené rozhodnutie o ponechaní sťažovateľa vo väzbe po podaní obžaloby bolo nahradené rovnakým rozhodnutím krajského súdu. Z pohľadu námietky sťažovateľa je preto rozhodujúce, či k pozbaveniu osobnej slobody, ku ktorému došlo ponechaním sťažovateľa vo väzbe, došlo spôsobom – procesným postupom, ktorý ustanovuje zákon, v tomto prípade Trestný poriadok. Preto je nutné preskúmať, či záver rozhodnutia krajského súdu o tom, že porušenie práva na zákonného sudcu, či už v rovine ústavnoprávnej alebo v rovine podústavného práva, možno napraviť tak, ako to urobil krajský súd, ktorý rozhodnutie okresného súdu zrušil a nahradil ho vlastným rozhodnutím, je v súlade s podústavnou právnou úpravou obsiahnutou v Trestnom poriadku.

11. Sťažovateľ svoju predstavu o tom, ako má postupovať krajský súd v prípade zistenia porušenia práva na zákonného sudcu rozhodnutím okresného súdu, prezentoval už v konaní pred krajským súdom. To viedlo k tomu, že krajský súd túto námietku vyhodnotil a vysporiadal sa s ňou metodologicky správnu a rozsiahlu trestnoprocesualistickou analýzou možností rozhodovania o sťažnosti ako opravného prostriedku proti rozhodnutiu o ponechaní vo väzbe po podaní obžaloby.

12. Treba len zopakovať, že podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie, buď rozhodne sám alebo uloží orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby vo veci znovu konal a rozhodol s výnimkou rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe, ak súd prvého stupňa rozhodol o väzbe po podaní obžaloby. Z tohto ustanovenia je zrejmé, že krajský súd v prípade, ak rozhoduje o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu a zistí dôvodnosť podanej sťažnosti, musí vždy napadnuté uznesenie okresného súdu zrušiť a následne sa rozhodnúť o tom, či rozhodne sám alebo okresnému súdu uloží, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Táto voľba je obmedzená taxatívnym výpočtom rozhodnutí uvedených v § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pri ktorých zrušenie uznesenia okresného súdu s uložením opätovného rozhodovania okresnému súdu nie je možná. Z výkladu tejto zjavnej konštrukcie podústavného práva vychádza aj namietaný právny záver krajského súdu, a preto nemožno dospieť k tomu, že by bol výsledkom omylu v právnom posúdení tejto osobitnej procesnej situácie.

13. Proti tomuto záveru neobstojí ani argumentácia sťažovateľa, ktorá zdôrazňuje zásadu rozhodovania o väzbe v dvoch inštanciách. Takáto zásada z čl. 17 ods. 2 ústavy nevyplýva a jej interpretáciu v tom smere, že krajský súd nemohol o väzbe sťažovateľa po podaní obžaloby po zrušení rozhodnutia okresného súdu rozhodnúť sám, ani nemožno vyvodiť z ustanovení Trestného poriadku, ktoré v nadväznosti na čl. 17 ods. 2 Trestného poriadku upravujú dôvody a spôsob pozbavenia osobnej slobody.

14. Neobstojí ani argumentácia sťažovateľa o tom, že na rozhodnutie okresného súdu treba nazerať ako na nulitné, z čoho vyvodzuje potrebu zopakovania rozhodovania okresného súdu ako súdu prvej inštancie. Takáto úvaha nemá v Trestnom poriadku žiaden normatívny základ a porušenie základných práv sťažovateľa nemožno vyvodiť ani z tomu nasledujúcich špekulácií o tom, čo by bolo, keby okresný súd rozhodoval v zložení v súlade s rozvrhom práce. Na procesnú chybu

okresného súdu reagoval krajský súd zákonom predpokladaným spôsobom. Z pochybenia okresného súdu a z následného rozhodnutia krajského súdu, ktorý takto chybné rozhodnutie okresného súdu zrušil a nahradil ho svojím vlastným rozhodnutím, nemožno vyvodit' porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, keďže ústavou predpokladaný spôsob obmedzenia osobnej slobody podľa zákona bol dodržaný. Námieta sťažovateľa vôbec nesmeruje k tomu, že vo väzbe bol v rozpore s čl. 17 ods. 5 ústavy, keď nenamieta, že by vo väzbe bol z iných ako zákonných dôvodov, dlhšie ako zákonom stanovený čas alebo bez podkladu v rozhodnutí súdu. Ústavná sťažnosť je i vo vzťahu k námietke porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy zjavne neopodstatnená, a preto bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2022

Peter Straka
predseda senátu